

Concio Quadraglis

De haetia in genere
obij peccatoribus
necessaria
Ljubljana 1726
Tabacij 1726

Iniquitates Suae Capiant impium. psalm. 5. v. 12.

Negoua Lesina pragesta doda v hruile tega qushnaka. Salomon 1726

Sherfen imi nosrefen boquishno e dnu daisde dvoja vandranj. Rumor alle
 pspodne glauy timena felix herfen. kelire ie raipoi sta donia holdka de bella
 ubo s: jersolombos mislo da s: kroid imi mesta obriskate, en dan nesh smostran
 imi vuden ka jin dan e hodeu dresh use jedij imi kika po kribhek imi dolanoh,
 po planauk imi gvoah po govoneh imi katarok item vpetina de sai na nesh dode
 hira doudad glida imi uia vendi dodeh ispryah pojin imi le noieden, alle kusa
 nosrefa ie dnu da prona pote falin venemo uelikemo dangemo imi naludremo
 dorefo alle stromemo goisdo ie persen med pasucia lukna skaluid imi goshana da
 nish se ie the dshpala vesh duden kusti imi smostran lissa imi then ni vedin kam le
 ofe obronite kam se ofe diate de se sei useli dele na shasin nobengo vpetina ni imen
 end pomufo vesh thalosten vesh deun e safen sefnas pishuake, Anjlin e gve imi dolo
 uba thalostid imi dritrusta sedin ie dolo na sembla bia glaua e na da kalga nos,
 lentin pouhen boquibneh misl, e safen milo gvoake imi vese o fest nosrefen felix
 kam sem persen moia sines rusite, ah est reuna imi baze glauy kai dode est leta
 danya imi nauoua jelu nish safen vesh fuden kusti imi safen, ke dodem moxin est
 leto nemo nauouemo goisdo mi pshoben postibeg uselja, se le ofe ane nisen lita
 pred leta naludra imi donia shuirina de se na dan, e spoi nosrefa, ah est nosrefen
 glauy dresh use pshuedna pomufo, vthign e bid ofij imi lisa pouhe nekebam imi
 e dnu o di neshle milostid dnuh o u nishka nekepa ad nosh est pomij them tali
 uleba moia uelika potselba, imi pole tashise daito en glosk alle shima tend
 goshand imi scalma kelija e kremo diala. o felix si le delsh falin da pote
 postia pouhe deumo neshle, jelim kam gudes po da postia tega pogubline ie nei henei
 imi na hode nosh se falin da prona pote, leta gois e pouhen goshuind donia shuir,
 sine pouhen hudobneh dattun imi vshoinerku, se se hese na desna stran de na da
 prona pote imi kluden prides. Ah kedn dode moxin hquind to ueliko neshle imi
 goisf tega refalanga felixa dode e kshofen gve vrogen se e na da desna stran
 dnu: huola imi geshij e on dan po pote dnu: imi da shima.

A. A. kedn ie leta shrefen imi nosrefen felix kedn leta dvoja dognone glauy
 rumor alle vandranj. Ah boquishno boquishno de nobiden douga kokes ni uia
 dvoja greshneke imi greshneke ketira vidamo pouhe deuo neshemo nebeskemo
 mesto jeshem veshniga neshle doku kor quie da uelika kapes s: gregi homil: ii ka
 doku gvoani in presentu in uita quoti in uia sumy qua ad katriam perying no dno
 suets use lida dno rauno kokes ene dvoja rumorid ketira vidamo pouhe deuo vesh,
 emo mesto jeshem veshniga nebeskega neshle imi da kalma kurok claud dno 38
 gfol. quonid aduena ego sum apud de et perying Lumb ois kes mei o mi veshne
 dnuh est sem pred doto na dno fuko en vandranjen in rumor kokes use moie shrefa
 Ah Ah nosrefa pshuelika na da kotu tega veshniga veshle ueliko ad nosh e da prona
 pote falilo oij nos prue da dnu: jtu: 53. des nos quoti dno errouing dno folite
 imi fagle na da pote kokes en tirand oulga shysse po tibi geshneke imi geshneke
 errouing in dshro. o safelile da prona hali nesh pshauah leta pshgoshand pestnu
 gop so delsh imi moim folile uio gudo shajia uba dnu: imi ojn dnu goshand
 dshkein nosh. gshan. da nish deuna da dshro the dshro leta donia shuirina imi
 da kerlenska vesh: neke da hudij na nosh gokaia kokes nosh goudi s: gregor maligni
 andem spiroby quisti latunulu obidend. Ah kerlenska hudijid raung kokes ene dshro
 imi vshoinerka na nosh gokaia. o nosrefe veshne nosrefa geshneke kokes le dode
 obrenu kam le dode dnu na da tirand kotta dnu: koshneke shirlinea po
 ketirid pote d: morehike she emo jello leto na morehite 2 3 4 5 ia 10 kad kady dshro
 tiron imi tirana it Alle Oh gosh imi huola dode deke dno o veshne milostid
 dnuh nosh: kelid se pouhen milostid imi dshro dnu: est shajim ena vshiefa shima
 imi glosk uba shshand tega huola vox clamentis ni dshro ena shima enga s: kushanska
 de de moie shrefa dnu: sumy in uia nish: uba dnu: imi na da pote dnu: pshochu

Gregor
hom: ii
fol: 58.
Jsa: 53
Gregor

dr. Matija Ogrin

ŠKOFJA LOKA V POSTU 1722: DUHOVNO POPOTOVANJE KAPUCINA FERDINANDA LJUBLJANSKEGA V ROKOPISNI PRIDIGI

Med prvovrstnimi spomeniki baročne literarne kulture, ki so nastali na Škofjeloškem, je tudi ciklus 15 pridig, ki jih je imel pater Ferdinand Ljubljanski (cca. 1682–1744) v loški kapucinski cerkvi v postu leta 1722. Prvo pridigo je imel na pepelnico, 25. februarja, zadnjo pa na veliki petek, 3. aprila 1722, ki jo je podal kot duhovni uvod v škofjeloško pasijonsko procesijo.¹ Glavnina pridig patra Ferdinanda je verjetno izgubljena. K sreči poznamo 58 pridig, vezanih v rokopisni kodeks, ki ga hrani arhiv Kapucinskega samostana v Loki.²

Pridiga na pepelnico leta 1722, ki jo tu objavljamo, je torej prva v ciklusu postnih pridig, ki jih je pater imel pred 300 leti v Škofji Loki. Pozneje, ko je deloval v Ljubljani, jih je tam ponovil leta 1726. Toda napisal in prvič podal jih je prav v Škofji Loki, kakor izpričuje datacija na prvi strani pridige in še omemba »Locopolim« ob literarnem variiranju motiva Jonove pridige v Ninivah. In ko omeni, da je danes »ta pervekrat peršev le-ta svete post v ta Božja veža pridegvat«, misli z »božjo vežo« brez dvoma na loško kapucinsko cerkev sv. Ane.

V kritičnem prepisu, ki poskuša kot sodobni bralni pripomoček kolikor moč zvesto slediti izvirnemu zapisu p. Ferdinanda, tu objavljamo skoraj celotno besedilo, okrajšano le z nekaj izpusti, ki jih označuje tropičje [...]. Posebno privlačnost dajeta besedilu njegova historična in narečna govorna podoba. Besedilo je zelo gorenjsko zaznamovano, mnogi samoglasniki delno upadejo v polglasnik /ə/ (kakor v besedi pes), in ga je treba tako tudi brati. Navedimo primer stavka, ki govori, kako so »vohrniki« (skopuhi, oderuhi) ravnali, ko so slišali Jonovo pridigo:

Prepis: Sa slišale te voherneke inu zdajce sa vse kervične davžne pisma restrgale.

Beri: Sə slišalə tə vohərnəkə inu zdajcə sə vsə kərvičnə dāvžnə pisma rəstrgalə.

¹ Pridiga patra Ferdinanda na veliki petek 1722 je bila objavljena v *Pasijonskih doneskih*, 2014, str. 94 ss. Več podatkov o patru Ferdinandu Ljubljanskem, več o prepisovalnih načelih itn. glej prav tam.

² Za osnovne podatke o rokopisu prim.: *Register rokopisov slovenskega slovstva* (RRSS), Ms 20, na spletu.

Svoje loške poslušalce je pater Ferdinand nagovoril s podobo romanja: človek je naravnian k svojemu poslednjemu cilju, za katerega ga je nebeški Oče ustvaril. Vendar človek na popotovanju k temu cilju pogosto zgreši pot, nagiba se k zlu in pogubi. Pater si zato prizadeva poslušalca osvestiti, da bi v novi luči »zagledal« svoj položaj, sprevidel, da je zašel – kajti vsi, kolikor smo ljudje in smo grešni, smo tudi zašli. Ta namen, povzdigniti poslušalčevo (in bralčevo) zavest v višje stanje, k tistemu bivanjskemu horizontu, v katerem lahko premeri najširše dimenzije svojega bitja, more baročni pridigar doseči zlasti tako, da svoje pristno, živo, goreče občutenje duhovne vsebine oblikuje v slikovite in bogate literarne strukture: v preišljen kompozicijski tematski lok, v razne prispedobe in zglede, predvsem pa v umetniško oblikovane stavke, polne literarnih figur, kakor so podvojitev (t.i. dvojna formula: *v te žaloste inu bridkuste*), potrojitev (*taiste boge vandravc, rumar ale popotne človk*), stopnjevanje z dvojno formulo (*v enemo velkemo, dovghemo inu naludnemo boršto ale strašnemo gojzdo*) in klimaks (*Ta temna nuč te smerte sake dan inu ura se bliža, le-ta dovja zverina inu te peklenske rezbojneke, te hudiče, na nas čakaja*). Kot posamičnih literarnih sredstev jih bralec niti ne bo opazil – dotaknil pa se ga bo Ferdinandov celostni bivanjski *tonus*, ki se prek njih izraža in izžareva v našo zavest.

Posebej bogato izraža pater Ferdinand svoj apel k spremembi smeri romanja – spreobrnitvi in pokori – v osrednjem delu, kjer uporabi primero ali zgled prebivalcev mesta Ninive, ki so se spokorili na Jonovo pridigo. Kratke vrstice sveto-pisemskega besedila oživi z barvito pripovedno fresko stanov in raznih skupin ljudi, kako so ravnali, kaj so storili kot dejanje svoje spreobrnitve. Ta odlična literarna pripoved se v retoričnem zanosu patra Ferdinanda sproži kot niz paralelizmov, ki se vsi začenjajo z besedami *so slišali* (namreč pridigo), sledi pa opis njihovega dejanja, denimo, »*So slišali* ti bogati inu zdajco so odperli neh šace [zaklade], so začeli vse bugejme tem ubogem ven talat«, vsi členi paralelizma pa se stopnjujejo k misli, da dejanje notranje spreobrnitve ne more biti ločeno od dejanja pokore ali dobrega dela.

Morda se bo komu zdelo dikcija patra Ferdinanda preostra ali prestroga. Toda njegovo odlično baročno pridigo moramo brati z jasno zavestjo o temeljni resnici, da med našo obrnitvijo k Bogu in zapadanjem v zmoto in zlo ne more biti udobne zlate sredine. Ne moremo služiti Bogu in mamonu. Pater Ferdinand nas z vso svežino, ki jo stopnjuje historična oddaljenost besedila, opozarja, da ta možnost ne obstaja. Današnji duhovniki in patri bodo lahko z vedrim nasmehom prebrali, da so verniki že pred 300 leti duhovnikom očitali, »de sa pregrobi, skrupelante, de ote [hote] vse špase ledem okratet inu tem mladem to vesele prepovedat, tem starem ta frajost [svobodo] odvzete ...«

Da, pridiga patra Ferdinanda je kdaj tudi ostra. Toda takšna je zato, ker je bila tudi zavest o omejenosti človekovega *časnega življenja* tedaj neprimerno bolj izostrena. Zavest, da se čas našega potovanja nenehno izteka, je bila močnejša, z njo pa resničnost človekovih poslednjih stvari. Vsa patrova pastoralna skrb in ves njegov literarni žar sta zato usmerjena k vrednosti časa, ugodnega in srečnega časa 40 dni posta, namenjenega spremembi smeri popotovanja. V tem je svežina literarne govorice patra Ferdinanda Ljubljanskega tudi ob 300-letnici njegovih postnih pridig v Loki. In pomenljivo je, da prav v zadnjih vrsticah te pridige nastopi verjetno ena prvih pojavitev bistrornega oksimorona o času v slovenskem jeziku: »toku pride pokler ta čas, ker [ko] ni več časa«.

P. FERDINAND LJUBLJANSKI: *CONCIO QUADRAGESIMALIS PRIMA. PRVA POSTNA PRIDIGA, 1722*

Kritični prepis pripravila Barbara Balantič

Srečen inu nasrečen, zagvišno, je biv taiste boge vandracv, rumar ale popotne človk z imenam Feliks, ketire je rajžav s te dovje polske dežeze v to sveto Jerusalemsko mesto te svete kraje inu mesta obiskate. En dan ves zmartran inu truden, ker cev dan je hodev brez vse jedi inu pitja po hribeh inu dolinah, po planavah inu gorah, po grabneh inu potokah s tem upejnam, de saj na večer bode soje trudne glide inu ude v eneh dobreh jirpergah [prenočišču] počev inu se najedev. Ale k vse nasreče je biv ta prava pot faliv, v enemo velkemo, dovgemo inu naludnemo boršto ale strašnemo gojzdo je peršev med pečuje, lukne, skaluje inu gošava. Ta nuč se je že bližala, ves truden, švoh inu zmartran, lačen inu žen ni vedev, kam se oče obrnite, kam se oče djate, de be sej vselej ble na zašev, nobenga upejna ni imev ene pomučē. Ves žalosten, ves revn je začev serčno zdihvate. Mislev je gore inu dole. V te žaloste inu bridkuste sedev je dole na zembla, soja glava je na ta palca naslunev povhen cagovitneh misl. Je začev milo jokate inu reče: O jest nasrečen Feliks, kam sem peršev moja smert sturite! Ah jest revne inu bore človg, kaj bodem jest le-ta dovga inu navarna cela nuč začev, ves truden, švoh inu lačen? Ke bodem mogev jest le-to v temo navarnemo gojzdo muj potreben počitek vzete? Če le-to ostanem, nisem ziher pred le-ta naludna inu dovja zvirina, de me na tavžant kosav na rezterga. Ah jest nasrečen človk brez vse posvetne pomučē.

Vzignev je soje oči inu serce prute nebesam inu je djav: O ti večne milostne Buh, o vi visoke nebesa, od vas jest pomuč išem sedev v le-te moje velike potrebe. Inu pole, zaslišē zdajco en glas ale štima z ene gošave inu skaluja, ketira je k nemo djala: O Feliks, ti se deleč faliv ta prava pot prute temo mesto Jerusalemu. Kam gredeš po te pote tega pogublejna? Jenej, jenej inu na hode napre, se faliv

ta prava pot. Le-ta gojzd je povhen grozavitne dovje zvirine, povhen hudobnih tatov inu rezbojnekov. Teče, teče na desna stran, de na ta prava pot inu k ludem prideš. Ah, kedu bode mogev zgruntat to veliko vesele inu trošt tega režalenga Feliksa? Zdjace je skočev, gore vergev se je na ta desna stran, tavžant hvale inu česti je on dav po pote Bogu inu te štíme.

AA,³ kedu je le-ta srečne inu nasrečne Feliks? Kedu le-ta boge popotne človk, rumar ale vandravc? Ah zagvišno, zagvišno, de nobeden druge koker mi vse boge grešneke inu grešnece, ketire rajžamo prute temo večnemo nebeškemo mesto Jerusalem večniga vesela. Toku spričuje velike papež, svete Gregor, ker toku govori: *„In presenti enim vita quasi in via sumus qua ad patriam pergitur.“* ‚Na temo sveto vse ledje smo ravno koker ene boge rumarje, ketire rajžamo prute temo večnemo mesto‘ Jerusalem večniga nebeškega veselja. Inu ta kreleve prerok David [v] sojmo 38 psalmo: *„Quoniam advena ego sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei.“* O muj večne Buh, ‚jest sem pred tabo na temo sveto en vandravc, en rumar, koker vse moje stareše.‘ Ah, ah nasreča prevelika, na te pote tega večnega vesela veliko od nas je ta prava pot falilo. *„Omnes nos“*, prave ta prerok Isaias 53, *„omnes nos quasi oves erravimus.“* ‚Smo falile inu zašle na te pote koker ene zirane [zablodele] ovce,‘ zlaste pa le-ti grešneke inu grešnece, *„Erraverunt in deserto.“* ‚Sa falile ta prava pot v teh pušavah.‘ Le-ta pregrešne pestne [pustni] čas sa deleč inu močnu falile v to gerdo skaluje, v te jame inu ostudne gošave tulkajn naglavneh grehov. Ta temna nuč te smerte sake dan inu ura se bliža, le-ta dovja zverina inu te peklenske rezbojneke, te hudiče, na nas čakaja, koker napre govori Sv. Gregor: *„Maligni autem spiritus [...] quasi Latrunculi quidam obsident.“* ‚Le-ti peklenske hudiče ravno koker ene tatje inu rezbojneke na nas čakaja.‘ O nasrečne grešnek, nasrečna grešenca, kam se bodeš obernev, kam se bodeš djav na te zirane pote [na blodni poti] tojga pregrešnega živlejna, po ketire pote ti morebite že eno celo leto, ja morebite 2, 3, 4, 5, ja 10 let hodeš toku ziran [zablodel] inu zirana, de moreš reče: *„Lassati sumus in via iniquitatis.“* ‚Vse trudne sma na te pote te pregrehe.‘ Ale, oh, čast inu hvala bode tebe dana, o večne milostve Buh vsegamogočne, ketire se povhen miloste inu dobrute, zakaj jest slišem dons ‚ena vpiječa štima inu glas v te pušave‘ tega sveta. *„Vox clamantis in Deserto.“* Ena štima ‚enga svetega pušavneka,‘ namreč tega velicega svetega Šentjanža Kersnika, ketire toku na ves glas vpije vsem glahku grešnekam inu grešnebam na te zirane [blodne] pote tega greha: *„Poenitentiam agite, appropinquavit enim regnum Caelorum.“* Ste falile, ste falile ta prava pot prute temo nebeškemo Jerusalem večniga zveličejna. Oberni se od te pote tega greha, na hode napre po te navarne pote, temeč verže se na desna plat te pokure.

³ AA ali NN – kratica za značilen retorični ogovor, apostrofo poslušalcev v pomenu: andohtlivi moji, t.j. dragi verniki!

‚Poenitentiam agite.‘ ‚Delej ta pokura, pred preden se stisne ta temna nuč tojga živlejna, to je pred, preden pride ta nuč toje smerte. Ale na odlašej, zakaj sedeje je ta prave čas, prave svete Paulus: *‚Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.‘* ‚Sedeje, sedeje je le-ta perjetne čas tega svetega posta, sedeje je ta lepe čas te pokure, sedeje sa te dnove tojga zveličejna. Veka tude na ves glas ta prerok Joel 2: *‚Jeiu nemus et ploremus ante dominum quia multum misericors est dimittere peccata nostra.‘* ‚Postima se, zdihvajma inu jokajma pred Gespudam, zakaj veliko milostev je, nam naše grehe odpustite.‘ *‚Emendemus in melius quæ ignoranter peccavimus ne subito præoccupati die mortis quæramus spatium poenitentiae et invenire non possumus.‘* ‚Opustimo le-te pregrehe, s ketireme sma mi naumno Bogu pregrešele, de nas na prehiti ta smert, ob ketire be htele ta pokura delat, ale časa na bodema več imele. Le-ta pušavnek, le-ta štima v te pušave, le-ta pridegar te pokure svete Joannes Baptista je pridegvav ta pokura k odpušejno teh grehov. Tude jest dons sem ta pervekrat peršev le-ta svete post v ta Božja veža pridegvat, le-ta pokura s tem upejnam, de be mogev enga ale družega ziranga [zablodelega] grešneka ale grešneca s te navarne pote tega greha na ta prava pot prute temo večnemo mesto Jerusalem nebeškega vesela perpravet. Druge pote ni za grešneka, ale pokura ale pa to večnu pogublejne, ketiro očem za dons v kratkem skazat. De *‚iniquitates suæ capiunt impium.‘* ‚Negove lestne pregrehe bode ulovile tega grešneka.‘ *Parate.*⁴

[Osrednji del pridige: spodbuda k pokori]

Suse[b]no zagvišno je Buh vsegamogočne po soje Božje modruste inu dobru-te vse reči inu vse stvore [ustvarjena bitja] na temo sveto k enemo gvišnemo cilo inu konco stvorev inu sturev. Tude je preskerbev inu previdev vse stvore s take-me mitelne [sredstvi] inu potrebe, de calo lohku k sojmo cilo inu konzo pridea, ketirmo sa one stvorjene. Dokler tedej ta človk je ta naržlahntneše inu imenitneše stvor na sveto inu je k temo cilo inu konco od Boga stvorjen, de be to večno zveličejne inu nebeško vesele zadubev, toku Buh vsegamogočne mo je tude dav te mitelne inu potreba, k temo cilo inu konco tega zveličejna prite. Namreč mo je dav ta nadovžnost, v ketire nadovžnoste je stvorev naše te perve starše, Adama inu Eva, inu ta nadovžnost je bla zadoste ta mitel, to večno zveličejne doseče, ke be bli per te nadovžnoste ostale, toku skuz ta sama nadovžnost be biv Adam inu mi vse, ja cev človeške spol [rod] zveličejne inu to večno nebeško vesele zadubev. Ale, ah nasreča prevelika, oh zguba inu škoda nekole zadoste objokana. Adam, le-ta je biv kmalo le-ta lahke mitel inu viža [način] zveličat te duše, toku zase ko-

⁴ *Parate* – pripravite se; značilna okrajšava ob koncu uvoda, ki je v praksi pomenila retorično napoved osrednjega dela pridige, kot denimo: pripravite se k pozornemu poslušanju tega premisлека ipd.

ker za ves olen svet ledi, zapadev skuz ta greh te napokoršene. Ta prava rihtig pot prute nebesam je biv faliv inu je biv zašev v ta temne gojzd, v to skaluje, kamne inu gošava tega greha inu je začev na te pote prute temo večnemu pogublejno, skuz ketira pot tega greha sma mi vsi glahku peršle v ta narveče navarnost tem peklenskem rezbojnekam na vse večne čase v peste prite. Vender Buh vsegamogočne, ketire je povhen miloste inu dobrute, skuz soja naizgrutana milost inu dobruta je spet nas na ta prava pot na desno vižav inu perpravev nam spet s te večne navarnoste pomagat *per mortem et passionem* inu nam je dav ta mitel, ta svete Sacrament tega kersta. Inu po temo kersto, ketire en naglavne greh sturi, ta mitel inu viža skuz ta pokura, inu ta pokura je tulkajn potrebna, de sledne, ketire po svetmo kersto en naglavne greh sturi, ni mogoče, ni mogoče, de be moglev brez pokure ta cil sojga večniga zveličejna doseče. Toku govori ta učene Procopius: *Si non potes salvari per innocentiam, salvare per poenitentiam.* Če se na moreš zveličat skuz ta nadovžnost, dokler se še ketire naglavne greh sturev, toku zveličej se pa skuz ta pokura. *Aut poenitentia, aut damnatio.* Ven je, po naglavnem greho druge pote ni v nebesa, ale moreš pokura delat ale pa na vse večne čase se ferdamat, ale spokoret ale pa vselej goret v peklo, drugega mitelna ni.⁵ Toku vse tedej grešenke inu grešence pod zgublejnam večniga zveličejna inu pod štrafenga večniga pogublejna inu teh večneh marter inu ognja sa davžni ta pokura čez soje grehe delat. Toku govori sama ta večna resnica Christus Jesus per sv. Luku, 13: *Nisi Poenitentiam egeritis omnes similiter peribitis.* Aku pokure čez vaše grehe na bodete sturile, vse bodeste pogublene ravno koker taiste, na ketire je biv padev ta turn, vsi lde [ljudje] – sa besede samega Christusa. Zategavola tude jest dons vsem glahku, koker enem ziranem [izgubljenim] popotnekam, vandravzam inu rumarjam, vsem grešnekam inu grešneccam, ketire po te pote tega greha hodeja inu sa falile ta prava pot prute temo nebeškemo mesto Jerusalem, vpijem na ves glas: *Poenitentiam agite. Poenitentiam agite.* Delejte pokura, delejte pokura le-ta svete čas tega posta. *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis.* Sedej je ta lepe, perjetne čas za ta pokura, sedej sa te dnove tega zveličejna.

[O pokori načelno]

Sedej čma videt, kaj je ta pokura. Ta pokura je, praveja te učenike inu Concilium Tridentinum [tridentinski koncil]: *Poenitentia vera est detestatio peccati cum voluntate efficaci, se serio emendandi et satisfaciendi Deo offenso.* Ena prava pokura je to zaničvajne inu jeza čez te sterjene grehe, z enem živem naprevzetjam prav popovnama se pobulšat inu temo režalenmo gespod Bogu zadoste sturite.

⁵ V rokopisu tu sledijo tri gosto prečrtane vrstice, neberljive.

Z ena čista spovdja, s pravem stonavitnem naprevzetjam nekole več Gespudboga s takeme režalet. Ja še ble k mojmo naprevzetju govori svete Ambrož inu Gregor: ‚Poenitentia est mala preterita plangere et plangenda non plus comitere.‘ ‚Ta prava pokura je te sterjene grehe serčnu objokate inu te objokane nekole več ponavite,‘ temeč čisto se spovedat, zgrevat inu tavžantkrat rajše umrete, koker kej tacega več sturite inu tega milostvga inu dobrutlevga Gespodboga režalite. Inu čez le-tu, de je ena prava pokura inu popovnama, je treba te perložnoste tude k temo greho opestitute, taiste hiše, taiste kote, taiste kraje, v ketireh se ti popred pregrešev, te bližne perložnoste se vognite, če se ti pod ena streha v ene hiše s taistem, s ketirem ti pregrešnu se živev ale živela, ven ste hiše se pobrate, če se en posel; če se en gespodar ale gespodina inu imaš v toje hiše ena nasramna bližna perložnost, le-tega ale unega, le-ta ale una kršenca [dekla, pesterna], če se očeš prav spokorite inu pokura čista sturite, se dovžan le-takem personam s toje hiše slavu date. Če imaš eno kervičnu blagu, eno tatinsko blagu nazaj povernite. Če imaš ena žleht mira, ena žleht vaga na golfija, povernet, kar se z golfija dubev inu ta vaga inu mira opestitute. Če imaš ena navola, ena jeza, ena zupernost ale savraštvu zuper tojga zuperneka ale sovražneka, taistemo se serca opestitute inu nega lubite ravno, ke be tebe nekole na biv neč sturev. Če se enemo ale drugemo, enu ale drugu čez poštejne, čez čast, čez dobru ime govorev, toja beseda nazaj vzete inu reče, de se kervù govrev, de je morebite ble pošten, ble poštena koker se ti. Toje žleht navade, pregrešne inu hudobne, opestitute, bode se ta navada te kletvine, preklinajna, šentvajna inu plentvajna ale ta navada tega pijančevajna ale te načiste nasramne navade, le-te opestitute inu nekole več ponovite. Če le-tu na sturiš, toja pokora neč navela, toja grevnga je malo nuca, toje savze sa ene favš babje sov[z]e, ketire se serca na gredo. Toje naprevzetje je poredno, ja, toja pokura pred Bugam ni [...] gore vzeta. Če tedej ti na sturiš ta pokura ze vseme potrebne štuke, ‚omnes similiter peribitis,‘ vse ste pogublene, vse od Boga zaveržene, vse bodeste na večne čase ferdamane, ketire se v enemo naglavnemo greho znajdete ale ste se znešle inu niste take popovnama pokure sturle.

[O pokori s primero Jonove pridige v Ninivah]

Le-tu vam skazat, vas pelem v to pismo, v te bukve tega preroka Jona C 3. Temo preroko Jono se je biv en dan Buh vsegamogočne perkazav inu mo je rekev: Jonas, ti videš inu slišiš, koku hudobnu inu pregrešnu žive le-ti hudobne ledje s tega mesta Ninive, ti videš inu slišiš, koku mene močnu žalea, moje zapovde zaničujejeja inu prelomujeja, de calo te velike pregrehe inu hudobije teh pregrešneh Niniviterjav sa peršle pred moje obličje. Zatorej sem mislev te terdo-vratne grešneke inu grešnece s tem velikem mestam Ninive do grunta končate, ferdirbat inu okule vreče, de se na bode poznalo, ke je to mesto enkrat stalo.

Vender z moje velke dobrute sem sklenev nem še enkrat ta moja milost ponudet, če se boda htele pobulšat inu k te prave pokure seče, jem očem še jenat inu jeh še v moja gnada gore vzete. Pejde tedej. *„Surge et vade in Ninivem civitatem grandem et predica in ea quia ascendit malitia ejus coram me, ad huc 40 dies et Ninive subvertetur.“* Vstane gore hitro, muj Jonas, inu pejde v Ninive, v to veliko mesto, pridegvej, svari inu kregej le-te hudobne grešneke inu grešnece, oznanej jem inu povej jem, de neh velike grehe sa prederle te oblake, te nebesa inu sa peršle notre pred moje Božje obličje, ker tulkajn gerdu smerde, de se neh smrad več na more preneste. Ale še 40 dni imaja odloga, še 40 dni imaja čas pokura delat. Če se v temo časo na boda spokurele, *„Ninive subvertetur.“* Čez 40 dni Ninive bode vse okule verženo inu do fundamento končano. Jonas, potem ker je biv s te velike morske ribe na suho veržen, zdajco je vstav inu je šev v to mesto Ninive. Pride v to mesto oblečen v enemo ojestremo oblačilo, je šev po ene gase gore, po te druge dole, po enemo placo gore, po temo drugemo dole, z ena žalostna štima, z enem objokanem obličjam je na ves glas tem purgarjam, tem gesposkem inu kmeteškem, starem inu mladem, bogem inu bogatem vpev inu vekav: *„Adhuc 40 dies et Ninive subvertetur.“* *„Ad huc 40 dies et Ninive subvertetur.“* Še 40 dni, še 40 dni inu čez 40 bode to veliko mesto Ninive do konca okule verženo inu do grunta končano, ze vseme ledi inu živina. O hudobne pregrešne Ninivitarje, koku dovgo še bodete vi vašega dobrutlevga gospoda Boga z vašeme velikeme grehe žalile, koku dovgo še bodete toku ostudne grehe dopernašale inu toku pregrešnu živele? Morete vedet, de vaše hudobije sa pred to obličje Božje peršle, ker tulkajn gerdu inu ostudno smerde, de že na more več vam dalej skuz perste gledat. Ale še 40 dni. *„Adhuc 40 dies et Ninive subvertetur.“* Še 40 dni imate odloga, še 40 dni imate frista [odloga] pokura delat, čez 40 dni, če pokure na sterte, *„omnes simul peribitis.“* Vse bodeste skupej pogublene. *„Et Ninive subvertetur.“* Inu Ninive bode okule verženo. Vi ste ta prava pot falile, vi ste na te pote večniga pogublejna. Keder je le-tu ta krail slišav, prave sveto pismo: *„Pervenit verbum ad regem Ninive et surexit de solio suo et abiecit vestimentum suum a se et indutus est sacco et sedit in cinere. Et clamavit et dixit homines et jumenta, boves et pecora non gustent quidquam nec pascantur, aquam non bibant. Et operiantur sacco homines et jumenta et clament ad Dominum in fortitudine et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate.“* Keder je le-ta ninivitorske krail le-tu žugejne slišav, je vstav gore s sojga trona, je zavergev suj kreleve gvant, oblekev se je v en ojster pušavne gvant, je vpev inu vekav na ves glas: Ledje inu živina, postite se, oblečite se v vojstre gvante, vpite v nebu inu prosite za odpušejne s cele vaše moči, preoberne se sledne inu zapuste le-ta žleht pot te pregrehe, po ketire je dusehmalu hodev, obernite se k Bugu z ena prava pokura, de vse glahku konc na vzamema. Z le-teme sameme mejhenme besedame je ta prerok Jonas, le-ta pri-

degar te pokure, tulkajn zamogev, en tak freht [sad] sturev, de vse Ninivitorje sa se bli preobrnile, pokura delale, k Bugu obernile, ta falena žleht pot popustele inu te grehe, inu sa ena taku ojstra pokura delale, de se je več za čudite, koker pa za nime le-taka pokura sturite. Zakaj celo to prevzetno veliko mesto skuz ta štima ale glas tega hebreaskega pridegarja, tega Jona, se je blu tulkajn prestrašelo inu zavzelo, de sa se vse od straha tresle inu trepetale. Slišav je ta štima tega pridegarja ta krail inu zdajco se je ponižav, je slekev soja purpura [svoj škrlat], zavervev ta kreleva krona, oblekev se je v en ojstre gvant, s pepelam k enemo cahno [znamenju] te pokure je soja glav[a] potresev, sedev na pepev, na zembla, s taisto roko, ker popred je ta kreleve scepter deržav v peste, glih s to roko inu pestjo se je na soje perse inu serce tepev. Je slišala le-ta velika gospoda tega pridegarja, sa zavergle neh ofertne gvante za krailam, ena ojstra pokura sa delale. Sa slišale te bogate inu zdajco sa odperle neh šace [zaklade], sa začele vse bugejme tem ubogem ven talat. Sa slišale te voherneke inu zdajce sa vse kervične davžne pisma restrgale. Sa slišale te dovžnike, ketire popred nisa htele te dovge plačvate, ke be bli lohku mogle inu zdajce sa plačale soje pravične dovge. Sa slišale taiste, ketire sa 9 inu 10 per cento za interese [obresti] jemale, sa pustele dole vse interese brez vinarja, po gasah inu placah je ležalo zlatu inu srebru inu nobeden se ga ni otev dotaknite. Sa slišale te kervične, sa dale nazaj vse to kervičnu blagu. Sa slišale tega pridegarja te rihtarje, sa odperle vse ječe inu kehe. Sa slišale le-ti jetnike, nisa htele ven s teh keh inu ujetja ven jet, temeč sa se sami dovžni te smerte spoznale. Ja ni blu enga, de be očitnu na biv soje velike pregrehe spoznav. Sa slišale ta pridega te ofertne žene, sa zavergle te prevzetne zlate inu zlatega štuka židane gvante, sa se oblekle v ene ojstre žakle, soje glave s pepelam potresle, sa se le-te lepe dovge lase z glave ven pulile, te zlate koravde inu kamene z gerla inu z ušes dole tergale inu preč metale. Sa slišale te nasramne, načiste, skrivne inu očitne loterce [prešuštnice], preženice inu nasramnece, načiste vasvavke inu taiste načiste punce, ketire sa v teh hišah s tem inu unem, toku ledeg koker oženenme ale vdovce, v nasramne načiste domače perložnoste pod ena streha naspodobnu živele. Sa slišale nasramne mladenče, načiste lotre [prešuštniki], preženke inu nasramneke, skrivne inu očitne, sa zapustele zdajco to nasramno znajne, načista lubezen, naspodobne načiste navade, pregrešne perložnoste, pregrešno djajne inu zaderžajne, skrivne inu vedeoče štikelce, naspodobnu vasvajne. Sa tulile inu vpile na Buga za odpušejne sojih grehov, ojstre gvante sa se oblekle, pokura delale inu nekole več nisa le mislele te perve grehe ponovite, sa se postile. Celo mesto je blu v pokure, celo mesto v ene velke grevngi, de sa toku dobrotlevga gospoda Boga režalile. Vse objokane inu zgrevane eden družega je opominav, de imaja v nebu vpite za odpušejine teh grehav inu Boga proset inu molet za gnada inu milost. De be jem šonav inu gnadav, veliko dni sa se vse postile s tako ojstru-

stjo, de calo tem otrokam per perseh nisa sesat te matere smele date. Postila se je tulkajn calo ta naumna ževina, de je nisa nekar le ene nite trave ale sena dale, temeč calo ne le ene same kaple vode. To be biv eden moglev slišat, koku sa vekale te ledi, šrajale inu jokale te nadavžne otroce, tulila, orjovela ta lakotna ževina, de je biv en šraj ravno koker na ta strašne sodne dan. Vse je zdihvalo, vse je jokalo, tulkajn sa te sovze točile, de calo te terde skale, ke be ble le-ta žalost zastopile, be se ble mogle z nime jokati inu te sovze točet. Taka pokura sa delale, taka žalost sa imele zavolej le-teh sameh šesteh besedi tega pridegarja, tega preroka Jona, ketire jem je prerokvav: *„Adhuc 40 dies et Ninive subvertetur.“* ‚Še 40 dni imate odloga inu Ninive, to veliko mesto, bode do konca okule verženo inu končano.‘ Ale zavolej kaj z eneh grehov je Buh vsegamogočne otevlje to veliko mesto Ninive toku nausmilene okule vreče inu končate ze vseme ludmi, bogeme inu bogate, stareme inu mlademe, gesposkeme inu kmeteškeme? Ta svete Tomas a Vila Nova, svete škof z Valence, očitnu prave, de zavolej treh naglavneh grehav narveč; besede sa le-te: *„Hanc minaciam Ninivitis factam existimo fuisse propter virulentam nimiam cornis lasciviam, superbiam et avarissimam iniustitiam.“* ‚Namreč zavolej teh veliceh ostudneh inu smerdliveh grehov te načistoste, ketira na vse viže sa v temo mesto tribale, zavolej te velike oferte inu prevzetnosti inu zavolej teh veliceh kervic inu vohernij, ketire sa se v temo mesto Ninive godile. Zavolej le-teh grehov, ke be na bli te nasrečne Niniviterje ena taka serčna pokura sturile, vse glahku be bli pogublene, vse glahku na večne čase ferdamane. Ale dokler je Buh videv, prave Sveto pismo, *„vidit Deus opera eorum quia conversi sunt de via sua mala et miseratus est Deus eorum.“* ‚Buh vsegamogočne je videv neh velika grevnga, neh velika pokura, de sa se bli vse k Bugu obrnile, te grehe, pregrešne navade inu pregrešne perložnoste opustile, te pregrešne pote opustile; se je čez neh usmilev inu jeh ni štrafav, koker jem je obetav, sicer vse be bli pogublene, vse končane, ja ferdamane na vse večne čase.

A.A., jest sem dons le-sem peršev inu stopev na ta prideženca ne koker en prerok Jonas ale en niniviterške pridegar, vam ena taka žleht pošta oznanet: *„Ad huc 40 dies et Locopolim subvertetur.“* ‚Še 40 dni inu to pošteno N. [Škofjeloško] mesto bode v grent okule verženo.‘ Temeč peč pa žiher rečem: *„Adhuc 40 dies et peccator subvertetur.“* ‚Še 40 dni, inu ta grešnek bode okule veržen.‘ Le-te 40 dni tega svetega posta imaš, le-ta lepe perjetne čas k te pokure, le-te 40 dni za ene dnove te pokure, ene dnove tega zveličejna, ene dnove te miloste inu gnade. Morebite keder le-te 40 dni tega svetega posta preteko, *„Ninive subvertetur“*; morebite na bodeš več imev gnade inu miloste per Bugu, morebite na bodeš imev več časa pokura delat čez tvoje pregrehe. Kaj meneš, o grešeng, de sa toje hudobije inu pregrehe veliko mejnše, koker teh pregrešneh Niniviterjav? Ah, Buh otevlje, Buh otevlje. Ale ti moreš vedet, de *„malitia tua ascendit coram Deo.“* ‚Toje hudobije inu toje pregre-

he' sa že prederle te oblake, sa prederle te nebesa, ja sa peršle pred sam ta tron Svete trojice, ,sa peršle pred samo to sveto obličje Božje, kere smerde tulkajn, de se Buh na more le-take več preneste inu le-takem skuz perste gledat. Ale še te gnada inu milost ponuja, tuj dobrutleve inu miloste povhen Buh vsegamogočne. ,*Adhuc 40 dies,*' ,še te da 40 dni' frišta, ,*adhuc 40 dies,*' še ,imaš 40 dni odloga.' To je le-te 40 dni tega svetega posta, ale nekar na čakej tega 40. dneva, zakaj tude te Ninivitorje nisa tega zadnega dneva čakale, temeč zdajce še taiste dan, koker sa slišale tega preroka Jona pridegvat, kmalo sa vstale s tem krailam vred, vse na soje perse sa tovkle, se serca grevale, soje grehe objokale, v ene ojstre gvante sa se oblekle, te ofertne inu prevzetne slekle. Še taiste dan sa to kervično blagu nazaj dajale, pravične dovge tem davžnikom plačvale, te voherneke bugejme tem ubogem dajale. Še taiste dan te nasramne sa zapustele te načiste lubezne, nasramne navade, naspodobne perložnoste, pregrešne hiše, pregrešne družene, sa tovkle na soje pregrešne perse, sa tulile inu vekale, molile inu prosile za odpušejne z enem pravem stonavitnem naprevzetjam nekole več gespud Boga s takeme režalet inu Buh se je čez ne usmiev. Očeš, o grešnek, o grešenca, s teme Niniviterje to ojstru inu strašnu sojejne večniga pogublejna odjet?

[Primera o kazni: Noe, barka in povodenj]

Vam skažem 's Svetega pisma, Buh vsegamogočne, ketire je povhen dobru-
te inu miloste, ketire neče tega pogublejna tega grešneka, temeč negovo večnu
zveličejne, je v teh prvih Mojzesovih bukvah tude klicav inu vabev te grešneke,
ketire ob temo časo tega Noeta sa tude pregrešnu inu hudobnu živele. Se je Buh
tude tožev prute temo Noeto, ravno koker prute temo Jono, rekoč: Noe, o Noe,
kaj jest tebe morem tožet. ,*Noe, repleta est terra iniquitate.*' ,Povna je ta zembla te
pregrehe' inu hudobije.' ,*Omnis caro coruperat viam suam.*' ,Vse, kar je mesenga,
pregrešnu inu hudobnu živi.' ,*Et tactus dolore cordis delebo hominem quem cre-
avi.*' ,Noe, te ledje tulkajn pregrešnu žive; le pove jem, de ,me greva, de sem jest
tega človeka na ta svet stvorev, ketire mene tulkajn žalea.' Ale škoda bode le neh,
zakaj če se na pobulšaja, če k pokure na sežeja, če te grehe na opuste, bodem vse
glahku pokončav inu pogubev. Noe je začev pridegvat, ledi svarite, s teme štra-
fenge pertite inu žugat, ta pravična Božja jeza oznanvate, ale grešneke sa ostale
grešneke v sojih teh prvih greheh inu hudobijah. Spet je Buh k Noeto govorev,
de be te grešneke vse šle: ,*Noe, finis uniuersæ carnis venit coram me.*' ,Noe, sedej
je še ta zadnekrat čas za ta milost, ta konc je to,' pridegvej inu oznane jem še ta
zadnekrat moja milost inu dobruta.' Ale grešneke po te pridege sa ostale gre-
šneke. Buh zaukaže Noeto: ,*Fac tibi arcam de lignis levigatis.*' ,Noe, sture se zase
ena arka ale barka, 300 komulcov dovga, 50 šroka, 30 visoka.' ,*Ecce ego adducam
aquas diluvii super terram et interficiam omnem carnem.*' ,Zakaj jest bodem ta

poúden na ta svet poslav inu bodem potupev vse, kar na sveto živi. Noe je začev ta arka cimprat, tem ledem pridegvat inu oznanvate ta ojstra pravična štrafenga Božja. Ale te grešneke, prave Svete pismo: *„Edentes et bibentes,“* sa bli dobre vole v teh greheh, sa lebale, ‚pijančvale inu žerle,‘ naspodobnu inu načisto živele. Ta arka je bla fertig. V ta arka je začela jet ta naumna inu dovja zverina s teh gojzdov inu borštov, grešneke sa le ostale grešneke. Buh je zaukazav temo Noeto v ta arka stopet, on inu negova žena, tri sinove inu tri neveste tega Noeta. Inu pole, na naglo prave Sveto pismo: *„Rupti sunt omnes fontes abissii, magne et cataractæ cæli apertæ sunt et facta est pluvia super terram 40 diebus et 40 noctibus.“* ‚Prederli sa se vse studence te velike globočine inu te nebeška okna sa se odperle inu je lilo inu dežilo 40 dni inu 40 noči na zembla,‘ de sa 15 komulcav te vode visokeše zdrasle, koker te narviši hribje. Inu v temo strašnemo poúдно vse grešneke inu grešnece sa bli v temo potupo potonile, na celemo olnemo sveto⁶ zunej sameh 8 person, tega pravičnega Noeta inu negova deržina, te druge vse sa bli pogublene. O strašna inu zavzetna štrafenga Božja, de od tulkajn milijon inu milijon tavžant duš od celega sveta, same 8, same 8 ven vzete, te druge vse glahku sa potonile inu konc vzele. O, kedu je kriv tega naizračenga pogublejna? Veste kedu? Poslušajte sv. Hieronima: *„Impenitentia, impenitentia causa et ruina fuit peccatorem quam nullus fuit, qui poenitentiam agisset de delictis suis.“* ‚Ta terdavratnost, ta terdavratnost, ta napokura je bla ta potup inu pouden teh grešnekav, dokler nobeden ni biv, ketire be biv ta pokura delav,‘ k Bogu se s celga serca obernev, ta greh zapustev. O kristiane, kristiane, kedu je kriv, de tulkajn tavžant inu tavžant kristianav se potopi v to poúдно večniga pogublejna inu ferdamejna, ja v ta večne ogen, ker ne le 15 komulcav, temeč tulkajn tavžant komulcav bode čez te ferdamane ta ogen švigav? Kedu je kriv ene toku velike inu naizrečene nasreče? Ah, zagvišno, zagvišno nobeden druge koker ‚impoenitenia, impoenitentia,‘ ‚ta terdavratnost, ta terdavratnost,‘ ta napokura teh grešnekav, ketire žive v vseh sort velizeh inu ostudneh hudobij inu grehov. De še lih ta Noe najne veka, to je te pridegarje inu spovdnike, vender jem neč k serce na grede, žive po soje samovole inu terdavratnoste, še opravlea te pridegarje inu spovdnike, de sa pregrobi, skrupelante, de ote [hote] vse špase ledem okratet inu tem mladem to vesele prepovedat, tem starem ta frajost [svobodo] odvzete. Žive toku napre, kar jem ta hudič, to mesu inu ta svet notre da, bode se zuper Boga ale bližnega; nekole prav z enem pravem, zgrevanem srcam, z enem stonavitnem živem inu moškem naprevzetjam se na spovedo. Dons se spovedo, jutre se pa spet ta, ke je popred biv. Toku v greheh ferciraja ves le-ta lepe, perjetne inu zlate čas tega zveličejna, na ena prava pokura nekole na zmisleja. *„Ducunt,“* prave ta brumne Job 21, *„ducunt in bonis dies suos*

⁶ Na celemo olnemo sveto – na vsem voljnem svetu, t.j. na vsem svetu, kar ga je na voljo.

et in puncto ad inferna descendunt. ‚Žive vse neh dni na sveto v prepovedaneh špaseh, veselo v troštech, v lubezneh, v načisteh grehah, vohernijah, v kervicah, vasvajno. ‚*Et in puncto,* ker narnejn menea, padeja v ta pouđen inu se potope v ta večne ogen, v to večno ferdamejne, ravno koker ob temo časo tega Noeta. ‚*Edentes et bibentes.* Pijančvajo, do grla se nalivaja nuč inu dan v oštarijah, pridegvej jem žena koker oče, toku dovgo pije, de se potopi v ta večne brezen. Ke be bli leti ob temo časo tega Noeta ta pokura delale, koker sa delale te Ninivitorje, be na bli nekole zgubele duša inu telu, ale dokler sa terdavratne ostale v grehah brez vse pokore. Pokura delaja sedej tam dole v temo peklenskemo ogno inu boda delale ta pokura toku dovgo, de Buh bode Buh. Buh pa bode do vekuma, toku tude do vekuma boda na vse večne čase pokura delale, ale brez vsega dobička inu nuca. Se slišav grešnek, o grešneca, žive le po toje samovole inu v grehah, ale ‚nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis.‘ ‚Ale, ale, če vi pokure na strte, če vi vaše grehe na opuste, eno pravo keršansko živlejne na začnete, ‚*omnes simul peribitis,* ‚vse bodeste toku pogublene, vse v ta večne ognene pouđen potoplene na vse večne čase inu ferdamane. Keder ti narnejn bodeš menev, se bodeš znešev v temo potupu peklenskega ogna inu ferdamejna – škoda toja.

Pater, je res, poreče eden ale druge grešenk inu grešenca: je res, jest spoznam inu tude obstojim [priznam, izpričam], jest sem poreden, jest sem poredna, jest sem en velik grešnek, ena velika grešenca, tulkajn tavžant inu tavžant krat sem Boga režalev, Boga režalila, velike grehe dopernesev. Jest hodem po teh žleht poteh tega pregrešnega živlejna, ta prave pot prute temo nebeškemo svetemo mesto Jerusalem sem faliv inu sem zašev prute te gošave inu skaluju večniga pogublejna. Jest sem se že tulkajnkrate naprevzev. Mene v serce grede, mene od znotrej vselej nekej opomina inu notre daja, de be se jest še enkrat prav čisto z enem pravem zgrevanem sercam mojih grehov spovedov. Mene nekej vselej v serce daja, de be še enkrat jest le-te grehe inu pregrešnu živlejne zapustev, zlaste le-ta inu une greh, v ketiremo že tulkajn časa živim, mene v serce grede, de be jest bejžav od te pregrešne perložnoste. De be jest zapustev le-ta inu una hiša, de be jest zapustev le-ta moja pregrešna navada. Je res, pater, jest obstojim, de z le-tem mojim porednem živlejnam toku na ta viža nekole na bodem v nebesa peršev. V le-temo mojmo pregrešnemo stano, koker sedej živim, nekole na bodem Božjiga obličja videv. Jest nisem nekole v serco potroštan. Vselej me v serce zbode, keder kole na Boga, na moja duša ale na tu večnu ferdamejne ale zveličejne zmislem, na ta smert ale na tega ojstro pravičnega rihtarja, na sodne dan. Vender le-tu je še dobru per mene, de jest na želim v takemo pregrešnemo stano obstate. Na želim vselej toku pregrešnu živete, temeč se bodem enkrat prav vzignev ena prava čista generalna spovd sturite od celega mojga živlejna, od detetčneh dni notre do taiste ure, vse tisto očem povedat, neč zamovčat. Inu po-

kler [po tem], po te čiste spovde bodem jest vse to pregrešnu zapustev, zlaste pa le-ta moja ferdamana pregrešna navada, od ketire se na morem nekole odvadet. Inu se bodem prav k Bugu obernev, lepu živev inu pokura delav čez moje grehe. ‚Ale kedaj bode le-tu?‘ ‚*Quando hæc erunt?*‘ Kedaj se bodeš ti toku k Bugu obernev? Ke enkrat. Ale kedaj bode le-tu ke enkrat? Ke enkrat ob eneh veliceh sveteh prazenkeh, ke enkrat ob eneh veliceh odpustekeh, ke enkrat, ke pridem na božja pot, na svete Všarje, k svetemo Francisko. Tam se bodem enemo naznanmo mašenko ale spovdniko spovedav, ke me na bode poznav, tam se bodem prav čisto spovedav inu ta greh zapustev ...

To je *cras, cras* [latinsko: jutri]. Oh nasrečni *cras*, ti se ena orlova štima, ketira je še neketerga v to večno pogublejne perpelala, tega farona inu cela egiptovska armada na dno tega kervavga morja vergla. ‚*Cras, cras, cras,*‘ ‚jutre, jutre, jutre.‘ Le-te prazenke, le-te odpusteke, le-to Božijo pot, kulkukrat se ti že le-tu mislev? Ale meniv je ta nasrečne *cras*, menile sa te prazenke, menile le-ti odpusteke, meniv je le-ta shod inu ti vender se nise spovedav čisto, nise pokure sturev, ostanēš v tojih teh starih grehah, ostanēš v tojih pregrešnih navadah, v teh bližnih pregrešnih perložnosteh. Kedaj že enkrat taiste *cras, jutre*, bode *dons* ratalo? Pove ti mene, o grešnek, o grešenca, ke be te sam Buh sojime Božjeme rokame eno pismo pisav z nebes inu be ga tebe skuz enga angela Božja poslav, v ketirmo pismo po tulkajn veliceh grehah be te lubeznivo inu perjetno vabev k te pokure, k soje lubezne, k ene prave čiste spovde, k enemo pravmo pobulšejno, ale be ti na tu pismo, ke be tega sam Buh pisav, še biv terdavraten? Ale be ti še djav ‚*cras, cras, cras,*‘ ‚jutre, jutre, jutre?‘ Ale be ti še toku pregrešnu koker popred napre živev? Ale be ti še ostav na te žleht falene pote tega greha? Kaj praveš k temo? Dej antvert, dej odgovor! Ale pater, ale be mogev en tak hujše bite koker sam ta peklenske hudič, de be se zdajco taista minuta k Bugu na obernev, ker sama ta večna dobruta, ketira sem jest tulkajn režalev, vender toku milostno, toku do-brutlevo me k pokure čaka, kliče, vabe inu piše? O grešeng, o grešenca, kulku taceh ponižneh inu lubezniveh pisembc te je že sam ta velike naobsežene večne Buh pisav inu poslav? Kul kajnkrat te je že milostno inu dobrutlevo vabev? Zakaj, kaj je družega to Sveto pismo koker eno pisembce samega večnega Boga, koker govori sv. Augustinus, ker prave: ‚*De illa civitate quo peregrinamur litteræ nobis advenerunt, ipsæ sunt scripturæ nos hortantes ut bene vivamus.*‘ ‚Od tega mesta nebeškega, kamer rajžama koker ene vandravce, rumarje ale popotneke, pisma sa nam peršle, namreč ketire sa to Sveto pismo, ketiro nas lapu uče, koku be mogla lepu živete; greha se bate, s tem Svetem pismam nas vabe sam Buh k soje lubezne, k tugentam inu čednostem, ja vse grešneke k te pokure inu pobulšejno neh pregrešnega živlejna. Le-tu poterde sam ta velike papež svete Gregor, ker prave: ‚*Quid est scriptura sacra quam quædam epistola omni potentis Dei, missa*

ad creaturam suam.' ,Kaj je to Sveto pismo družga, koker eno pismece vsegamogočnega gospoda Boga, ketiro je on poslav na ta svet sojim stvoram?' Ale kaj piše temo grešneko ta dobrutleve inu milostne Buh? Poslušajte. Pisav je inu to pismece poslav skuz tega preroka Ezekielia: *Convertimini et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris et omnium iniquitatum vestrarum non recordabor.* ,Delejte pokura grešneke inu grešnece čez vse vaše grehe inu jest nečem nekole več spovnet na vaše hudobije inu pregrehe.' Pisav je sam Buh tebe, o grešnek, o grešneca, eno lubeznive pismece inu tega je poslav skuz tega preroka Joëlina C. 2: *Convertimini ad dominum Deum vestrum quia benignus et misericors est, et patienset multæ misericordiæ et præstobilis super malitia.* ,Obernite se s celega vašega serca k vašemo gospod Bogu, dokler je dobrutlev inu milostev, poterpežlev inu ene velike miloste, de vam vaše grehe odpesti.' Je pisav sam ta velike Buh tebe, o grešnek, o grešenca, en pismece, ketiro te je skuz svetega Pavla poslav, v temo pimo te piše: *hora est jam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nostra salus, quam cum credidimus.* ,Ura je že to inu čas, de vi vstanete gore s tega spajna teh grehov, sedeje je še bližej vaše zveličejne ale pa ferdamejne koker ste vi menile.' Le-te pismece, ke jeh je prebrav le-ta popred terdavratne inu pregrešne Augustinus, od velike sladkuste te dobrute Božje inu od velike grevnge čez soje grehe se mo je to terdo serce omečalo, začev dva studenca teh sovz sojih oči točtet, križem roke je djav inu sam sebe ojstru ogourev, rekoč: *Augustine, quam diu cras et cras quare non hoc hora, quare non modo finis turpitudinis tuæ.* ,Augustine, koku davgo bode še terpelo to *cras, cras*, jutre, jutre se bodem spokurev?' A zakaj ne dons, zakaj ne ta ura, zakaj ne sedeje ta minuta na sturiš en konc toje ostudnoste inu pregrehe? Natu je padev dole k nogam ene bridke martre k temo križanmo Stvarneko, soje grehe z gorkeme solzame objokav, vse grehe zapustev, k Bogu se obernev, per ketirmo je take gnade inu milost nešev, de Buh ga je kmalo v soja sveta gnada gore vzev, z enga velicega grešneka je ratav en velik svetnik, ja calo te svete Katoliške cirkve en velik učenik. O srečen, ja, tavžantkrat srečen se biv ti Augustinus, de se ti to Božje vablejne inu te pisme gore vzev. Be ti biv odlašav od dneva do dneva, vselej na *cras, cras, cras*, jutre, jutre, jutre na le-te odpusteke, na le-te prazenke, na le-ta bužje pot, be se ti na vse večne čase pogubev inu ferdamav. Ale dokler se ti kmalo za pokura segev, te grehe zavergev, k Bugu obernev, en velik svetnik se ti tedeje v nebeseh. Srečne sa tude, ja tavžantkrat srečne vse taiste grešneke inu grešnece, ketire toku sa bugale temo Božimo notre dajajno [navdih] inu pismeco Božjimo, skuz ketiro sa dosegle to odpušejne teh grehov inu to večno zveličejne. Nasrečne pa, ja na vse večne čase nasrečne sa taiste, ketire vselej odbivaja, vselej odlašaja na *cras, cras*, na jutre, jutre, na te inu une odpusteke. Le-to Božje pismo toku grobu na stran veržea, le-tu Božje klicejne inu vablejne k te pokure odlašaja. [...]

Toku se živi v velicah skrivnih inu očitnih greheh, k spovde se hode brez nobenga pravga naprevzetja etc. Te svete sacramente se po na nucno [po nemarnem] prejemeja, se živi koker ena naumna ževina inu zvirina brez vsega strahu Božjiga, toku pride pokler ta čas, ker ni več časa. Ah, *nunc tempus acceptabile, nunc dies salutis*. Očem tedej le-ta svete post, koker en dehovne jager le-ta dovja zverina lovite k te pokure toku dovgo, de ta lubeznive čas imama k te pokure, za cajta, de nam na bodeja k našemo večnemo pogublejno, temeč k temo večnemo zveličejno le-ti 40 dnove tega posta na vse večne čase. Amen.